

Agnieszka Nózka

Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
Wydział Ekonomiczny
Zakład Rachunkowości
agnieszka.nozka@poczta.umcs.lublin.pl

RAPORT ROCZNY JAKO ŹRÓDŁO INFORMACJI O DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTW (NA PRZYKŁADZIE SPÓŁEK BRANŻY CHEMICZNEJ)

Streszczenie: Problematyka artykułu dotyczy zakresu ujawnień informacji na temat działalności innowacyjnej (w tym działalności badawczo-rozwojowej) w sprawozdaniach spółek. Tłem rozważań jest określenie potrzeb informacyjnych użytkowników sprawozdań w obszarze innowacyjności przedsiębiorstwa. Analizę zakresu informacji o działalności innowacyjnej i jej efektach prezentowanych w raportach rocznych przeprowadzono na przykładzie spółek giełdowych objętych indeksem WIG-chemia. Najważniejszy wniosek wynikający z badań to coraz istotniejsze znaczenie dla użytkowników sprawozdań informacji niefinansowych ujawnianych na temat innowacyjności. Potencjał do realizowania przez podmiot celów polityki informacyjnej na temat innowacyjności tkwi zatem w tych elementach raportów, w których takie informacje są ujawniane.

Słowa kluczowe: działalność innowacyjna, działalność badawczo-rozwojowa, raport roczny.

Wprowadzenie

Innowacyjność jest jednym z podstawowych czynników przesądzających o pozycji spółki na rynku i możliwościach jej dalszego rozwoju. Informacje na temat działalności badawczo-rozwojowej (B+R) i dokonań w zakresie innowacyjności są ważne dla użytkowników, gdyż pozwalają na ocenę obecnej i przewidywanej sytuacji przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa nie chcą jednak ujawniać otoczeniu wszystkich informacji na ten temat, mając świadomość, że ich działania w zakresie innowacyjności (w tym prace B+R) prowadzą do zdobycia przewagi konkurencyjnej.

Celem artykułu jest analiza zakresu informacji na temat innowacyjności udostępnianych w raportach rocznych spółek. Analizie poddano raporty spółek branży chemicznej należących do indeksu WIG-chemia.

1. Zapotrzebowanie na informacje o działalności innowacyjnej a skłonność przedsiębiorstw do ich ujawniania

Analizę zapotrzebowania na informacje o działalności badawczo-rozwojowej i innych działaniach w dziedzinie innowacyjności należy rozpocząć od wyjaśnienia pojęć: innowacja, działalność innowacyjna oraz określenia zależności pomiędzy działalnością innowacyjną a działalnością badawczo-rozwojową.

Pod pojęciem innowacji rozumie się „wdrożenie nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem” [*Podręcznik Oslo...*, 2005, s. 48]. Jako działalność innowacyjną określa się z kolei „całokształt działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. (...) Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R)¹, która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji” [*Podręcznik Oslo...*, 2005, s. 49].

Działalność innowacyjna w przedsiębiorstwie stanowi szczególny obszar zainteresowania dla zewnętrznych odbiorców sprawozdań ze względu na cechy, które odróżniają tę działalność od innych. Są to m.in.: wysokie koszty, duże ryzyko niepowodzenia czy brak pewności co do rezultatów. W związku z tym użytkownicy oczekują ujawnienia informacji dotyczących m.in.: polityki innowacyjnej w przedsiębiorstwie, jej wpływu na podejmowane w tym zakresie decyzje, informacji o rezultatach procesów innowacyjnych, ryzyka, na jakie ta działalność naraża całą organizację [Piotrowska, 2015, s. 370-371].

W literaturze przedmiotu wskazuje się zwłaszcza coraz większe znaczenie informacji o charakterze niefinansowym. J. Krasodomska, powołując się na M. Marcinkowską, podkreśla, iż do interesujących odbiorców sprawozdań in-

¹ W *Podręczniku Oslo* przywoływana jest definicja działalności badawczo-rozwojowej określona w *Podręczniku Frascati*: „Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy. Działalność badawczo-rozwojowa obejmuje: badania naukowe (podstawowe, stosowane, przemysłowe) oraz prace rozwojowe” [*Podręcznik Frascati...*, 2002].

formacji na temat innowacyjności produktów i usług oraz prowadzonych prac B+R należą: zaprezentowanie strategii spółki oraz sposobów pozyskiwania innowacji (np. czy spółka prowadzi własne badania, czy korzysta z cudzych patentów i licencji, osiągnięć innych instytucji badawczo-rozwojowych), określenie kosztów i nakładów ponoszonych na prace B+R oraz efektów prowadzonych prac (np. w postaci nowych wynalazków, wdrożeń produktów, patentów itp.). Zwraca także uwagę na potrzebę zaprezentowania korzyści z prac badawczo-rozwojowych, jak np. przychodów ze sprzedaży produktów prawnie chronionych [Krasodomska, 2014, s. 38-39].

Prezentowanie danych i informacji na temat innowacyjności należy rozpatrywać także z punktu widzenia interesu spółki i problemów, jakie te ujawnienia niosą ze sobą [zob. szerzej: Aboody i Lev, 2000]. Po pierwsze, wiele informacji (zwłaszcza jakościowych) opartych jest na szacunkach zarządu, co wynika w dużej mierze z istoty samej działalności innowacyjnej i niepewności, jaka się z nią wiąże. Istnieje zatem ryzyko nietrafnego przewidywania przyszłości, które mogłoby osłabić wizerunek spółki. Świadomość tego zagrożenia może ograniczyć skłonność zarządu do prezentowania informacji obarczonych takim ryzykiem. Po drugie, zarządzający spółką mają dylemat, gdzie wytyczyć granicę pomiędzy publicznym ujawnieniem informacji a objęciem ich tajemnicą biznesową? Z jednej bowiem strony ujawnienia te wpływają na postrzeganie spółki jako podmiotu prowadzącego działalność innowacyjną w zaplanowany sposób, konsekwentnie i z efektem, z drugiej strony – rodzą ryzyko wykorzystania ich przez konkurencję.

Problematykę motywów ujawniania przez spółki informacji na temat innowacyjności porusza się również w literaturze zagranicznej [James i Shaver, 2016, s. 290-312]. Niezaprzeczalny pozostaje fakt, iż nie jest łatwo rozstrzygnąć o ostatecznym zakresie informacji na temat działalności badawczo-rozwojowej i innej aktywności innowacyjnej prezentowanych w sprawozdawczości spółek.

Podstawowym sposobem komunikowania użytkownikom zewnętrznym różnych informacji, w tym dotyczących działalności innowacyjnej, jest sprawozdawczość korporacyjna. Spółki giełdowe mają obowiązek sporządzania i przekazywania raportów bieżących i okresowych. W grupie tych ostatnich to raport roczny² można uznać za podstawowe źródło informacji na temat działalności spółki w różnych obszarach, z którego wiedzę czerpią użytkownicy sprawozdań.

² Raport roczny emitentów zawiera co najmniej: 1) pismo prezesa zarządu lub osoby zarządzającej omawiające dokonania lub niepowodzenia emitenta w roku obrotowym, 2) wybrane dane finansowe, 3) roczne sprawozdanie finansowe, 4) sprawozdanie zarządu, 5) oświadczenie zarządu o sporządzeniu sprawozdania zgodnie z zasadami rachunkowości, 6) oświadczenie zarządu o wyborze biegłego rewidenta, 7) opinię biegłego rewidenta [Rozporządzenie MF w sprawie informacji..., par. 91].

Informacje o działalności innowacyjnej prezentowane w raportach rocznych mogą mieć charakter finansowy i niefinansowy. Głównymi elementami tych raportów, w których takie informacje można znaleźć, są: sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności (komentarz zarządu). W sprawozdaniu finansowym prezentowane są informacje o działalności innowacyjnej (głównie badawczo-rozwojowej) w zakresie, w jakim jest ona przedmiotem regulacji w przepisach o rachunkowości³. Co do zakresu zagadnień objętych sprawozdaniem zarządu, który wynika z art. 49 ust. 2 i 3 ustawy o rachunkowości, należy stwierdzić, że jedynie kilka dotyczy w sposób bezpośredni działalności innowacyjnej [Ustawa o rachunkowości]. Do kwestii ujawnień informacji w komentarzu zarządu nawiązuje również Krajowy Standard Rachunkowości nr 9 „Sprawozdanie z działalności” [Krajowy Standard...], który nie jest jednak obowiązkowy. Odnaleźć w nim można kilka odniesień do badań i rozwoju czy innej aktywności w obszarze innowacyjności.

2. Zakres informacji o działalności innowacyjnej w raportach rocznych wybranych spółek branży chemicznej notowanych na GPW

2.1. Podmiot badań i metody badawcze

W celu zobrazowania problematyki zakresu informacji o aktywności innowacyjnej prezentowanych w sprawozdaniach spółek przeanalizowane zostały raporty roczne spółek branży chemicznej notowanych na GPW w Warszawie wchodzących w skład indeksu WIG-chemia. Indeks ten objętych jest siedem spółek przemysłu chemicznego: Ciech S.A., Grupa Azoty S.A., Grupa Azoty Zakłady Chemiczne Police S.A., Mercator Medical S.A., PCC Rokita S.A., Polwax S.A., Synthos S.A. Ze względu na to, że w momencie przygotowywania artykułu nie były dostępne jeszcze raporty roczne za 2015 r. niektórych spółek, analizie poddano raporty za rok 2014.

Sześć spośród siedmiu badanych podmiotów (z wyjątkiem spółki Polwax) sporządza sprawozdania według MSR/MSSF. Są one spółkami dominującymi grup kapitałowych. Przeanalizowane zostały sprawozdania jednostkowe tych podmiotów, zgodnie z założeniem, że to one, a nie sprawozdania skonsolidowane grup stanowią najlepsze źródło do analizy rozpatrywanej tematyki w branży chemicznej. W skład grup, poza spółkami branży chemicznej, wchodzi czasami

³ Tematyce działalności badawczo-rozwojowej w świetle polskich przepisów prawa bilansowego oraz MSR poświęcono wiele publikacji. Zob. np. [Kozak, 2012], [Wrona, 2011].

również spółki o nieco innym profilu działalności. Ostatnia spółka – Polwax, wyodrębniona w 2012 r. ze struktur Grupy Kapitałowej LOTOS S.A., sporządza tylko sprawozdanie jednostkowe zgodnie z ustawą o rachunkowości.

Wybór spółek branży chemicznej na podmiot badań związany jest ze znaczeniem, jakie przypisuje się innowacjom i działaniom ukierunkowanym na ich wdrażanie w sektorze chemicznym. Według badań przeprowadzonych na zlecenie KPMG, w podmiotach szeroko pojętej branży chemicznej (stanowiły one 19% spośród prawie 500 przebadanych przedsiębiorstw średnich i dużych) aż 80% podejmuje prace badawczo-rozwojowe we własnym zakresie lub je zleca i podmioty te, co warto podkreślić, deklarują dalsze zwiększenie skali działalności B+R [*Działalność badawczo-rozwojowa...*, 2013, s. 17-18].

Główną metodą badawczą jest przegląd i analiza raportów rocznych badanych podmiotów w celu identyfikacji ujawnień na temat prowadzonej i planowanej działalności innowacyjnej oraz jej efektów. W szczególności analizowano sprawozdania finansowe oraz sprawozdania z działalności, uznając je za najważniejsze z punktu widzenia rozpatrywanej problematyki elementy raportów rocznych.

2.2. Analiza zawartości raportów

W sprawozdaniach finansowych spółek indeksu WIG-chemia za 2014 r. wskazać można następujące grupy informacji na temat działalności innowacyjnej:

- informacje o zasadach rachunkowości przyjętych przy identyfikowaniu i wycenie składników wartości niematerialnych i prawnych oraz o zasadach ich amortyzacji,
- informacje na temat składników wartości niematerialnych i prawnych,
- koszty związane z działalnością innowacyjną obciążające wynik finansowy (ograniczony zakres informacji na ten temat),
- wpływy i wydatki z tytułu zbycia/nabycia wartości niematerialnych i prawnych,
- inne istotne informacje.

W opisie przyjętych zasad rachunkowości badane spółki przywołują zasady aktywowania kosztów prac rozwojowych wynikające z prawa bilansowego (odpowiednio: z MSR 38 lub ustawy o rachunkowości). Poza kosztami prac rozwojowych do wartości niematerialnych i prawnych spółki zaliczają zwykle również: licencje, patenty, oprogramowanie komputerowe itp. Jedna ze spółek (PCC Rokita) w wartościach niematerialnych i prawnych wykazuje również prawo do emisji CO₂.

Szczególnym składnikiem, którego obecność w aktywach wynika ze specyfikacji branżowej spółek przemysłu chemicznego, są koszty rejestracji substancji chemicznych w systemie Reach⁴ (usługi konsultacyjne związane z rejestracją, przygotowanie dokumentacji rejestracyjnej, opłaty rejestracyjne itp.). Najczęściej są one wykazywane w pozostałych wartościach niematerialnych i prawnych (WNIp). Wraz z rejestracją produktu w systemie Reach spółka uzyskuje prawo do produkcji i sprzedaży produktów, które przynoszą korzyści ekonomiczne. Stanowi to przesłankę do aktywowania tego rodzaju kosztów.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej/bilansie spółki wykazują wartość netto WNIp, a noty objaśniające pozwalają na określenie ich poszczególnych składników. W tabeli 1 zestawiono informacje o WNIp w badanych spółkach wg stanu na 31 grudnia 2014 r.

Tabela 1. Wartości niematerialne i prawne w badanych spółkach w wartości netto (stan na 31 grudnia 2014 r.)

Firma	WNIp, z tego:	patenty, licencje, koncesje	oprogramowanie komputerowe	koszty prac rozwojowych	pozostałe WNIp	nakłady na WNIp ^{a)}	zaliczki na WNIp	Udział WNIp w majątku
Ciech	9 861	1284	1284 ^{b)}	-	3908	4669	-	0,4%
Grupa Azoty	43 214	30 791	4865	284	2513	4761	-	0,8%
Grupa Azoty Police	20 488	10 544	1944	-	1456	6093	451	1,1%
Mercator Medical	89	-	89	-	-	-	-	0,1%
PCC Rokita	10 960	6592	115	530	3 724 ^{c)}	-	-	0,9%
Polwax	575	159	-	-	416	-	-	0,5%
Synthos	88 166	47 426 ^{d)}		40 740	-	-	-	3,0%

^{a)} określone mogą też być jako WNIp w budowie

^{b)} oprogramowanie komputerowe stanowi w spółce Ciech składnik licencji

^{c)} w tym prawa do emisji CO₂

^{d)} Spółka wykazuje łącznie wartość licencji i oprogramowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych badanych jednostek.

Noty objaśniające zawierają też liczne informacje finansowe na temat wartości składników WNIp oraz zmian, które w nich nastąpiły.

⁴ System Reach to system rejestracji wszystkich substancji chemicznych (z pewnymi wyjątkami określonymi w przepisach) występujących w ich postaci własnej, jako składniki preparatu lub w wyrobach, produkowanych lub importowanych w ilości co najmniej 1 tony rocznie [Rozporządzenie REACH].

Analiza sprawozdań finansowych pod kątem informacji o kosztach działalności innowacyjnej obciążających wynik finansowy w rozpatrywanym okresie oraz o kosztach związanych ze składnikami WNiP wykazała nieliczne przypadki ujawnień na ten temat. Należą do nich informacje o: kosztach amortyzacji, pozostałych kosztach operacyjnych z tytułu aktualizacji wartości niematerialnych i prawnych oraz wyniku na zbyciu WNiP i rzeczowych aktywów trwałych (spółka PCC Rokita obciążyła wynik stratą na zbyciu tych składników, przy czym nie wiadomo, jaka część tej kwoty dotyczy zbycia WNiP).

We wszystkich badanych podmiotach w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych informuje się (w segmencie inwestycyjnym) o wpływach i wydatkach związanych ze zbyciem lub nabyciem wartości niematerialnych i prawnych łącznie z rzeczowymi aktywami trwałymi.

Z innych ujawnionych w sprawozdaniach finansowych informacji, na które warto zwrócić uwagę, gdyż stanowią ujawnienia o charakterze dobrowolnym, należy wymienić m.in.:

- prezentację struktury własnościowej wartości niematerialnych i prawnych (przez spółki: Polwax i Ciech),
- informacje dotyczące określenia wpływu prowadzonych prac rozwojowych na innowacyjność przedsiębiorstwa (np. spółka Synthos poinformowała, że wśród kosztów prac rozwojowych wykazuje się prace nad rozwojem nowych produktów oraz komercjalizacją procesów pozyskiwania głównych surowców do produkcji ze źródeł alternatywnych),
- informacje o przedsięwzięciach oraz inwestycjach w obszarze badań i rozwoju, a także związanych z tym planach (np. spółka Synthos prezentuje informacje o budowie Centrum Badawczo-Rozwojowego Nowych Technologii w Oświęcimiu, zamiarze wybudowania laboratorium do prowadzenia syntez i innych badań analitycznych i aplikacyjnych oraz opracowania nowej innowacyjnej technologii wytwarzania głównego surowca do syntez butadienu),
- informacje na temat wartości niematerialnych i prawnych według segmentów działalności (spółki: Grupa Azoty, Grupa Azoty Police, Ciech).

W sprawozdaniach (komentarzach) zarządu badanych podmiotów zakres ujawnień na temat różnych zagadnień odnoszących się do szeroko rozumianej działalności innowacyjnej jest zróżnicowany. Większość badanych spółek nawiązuje do działalności badawczo-rozwojowej w swoich strategiach i misjach bądź celach, eksponując te kwestie w mniejszym lub większym stopniu. Dla porównania spółka Ciech informuje, iż cele dotyczące działalności badawczo-rozwojowej określiła w „Strategii Grupy Chemicznej Ciech na lata 2014-2019” (jest to m.in. utworzenie centrum badawczo-rozwojowego w Sarzynie). Spółka

Polwax z kolei w swojej misji zapisała, że chce stać się „liderem innowacyjnych przemysłowych specyfików parafinowych” i wskazała rozwój własnych struktur badawczo-rozwojowych wśród celów cząstkowych. O strategii w obszarze B+R poinformowano również w sprawozdaniu z działalności Grupy Azoty oraz spółki Synthos. W sprawozdaniach dwóch podmiotów (Grupa Azoty, PCC Rokita) jest mowa o działalności badawczo-rozwojowej w kontekście odpowiedzialnego rozwoju (spółki, inwestując w nowoczesne technologie, dążą do zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko).

Interesującymi użytkowników sprawozdań informacjami mogą być opis najważniejszych osiągnięć w działalności B+R oraz ujawnienie planów w tym obszarze na przyszłość (opis taki nie znalazł się jedynie w sprawozdaniu z działalności spółki Mercator Medical). W ramach ujawnień z zakresu osiągnięć oraz planów w obszarze badań i rozwoju spółki prezentują np.:

- wykaz prowadzonych prac badawczych i rozwojowych oraz nagród w dziedzinie innowacyjności (np. nagroda dla Grupy Azoty za tworzywo Tarnoform drugiej generacji),
- informacje o inwestycjach w obszarze B+R (stanowią one często rozwinięcie informacji wykazanych w sprawozdaniu finansowym),
- informacje na temat źródeł finansowania wydatków na działalność B+R (np. w sprawozdaniu PCC Rokita informuje się o publicznej emisji w celu pozyskania funduszy m.in. na działalność B+R),
- informacje o współpracy z ośrodkami badawczymi i naukowymi,
- informacje o efektach prowadzonych prac w postaci wprowadzenia nowych produktów i technologii (Polwax, Synthos),
- informacje na temat ryzyka związanego z pracami B+R (takie informacje jako jedyny podmiot ujawniła spółka Polwax).

Powyższy wykaz obejmuje najważniejsze i w zasadzie powtarzające się w sprawozdaniach zarządu badanych podmiotów informacje dotyczące analizowanej problematyki. Warto również wspomnieć, że wybrane informacje zwłaszcza o osiągnięciach i planach związanych z działalnością innowacyjną można znaleźć w innych elementach raportów rocznych, np. w liście zarządu na temat dokonań w PCC Rokita informuje się o pracach nad rozwojem produktów i związaną z tym intensyfikacją prac B+R.

Podsumowanie

Z przeprowadzonych badań wynika, że zakres ujawnianych informacji o działalności innowacyjnej przez badane podmioty nie jest jednolity, zwłaszcza jeśli chodzi o informacje o charakterze niefinansowym. Analiza i porównanie

informacji na temat innowacyjności prezentowanych w raportach rocznych wykazały, że najwięcej ujawnień znalazło się w raportach spółek: Grupa Azoty, Ciech oraz Synthos. Najmniej informacji ujawniła spółka Mercator Medical, co częściowo wynika z charakteru i profilu działalności chemicznej tego podmiotu (produkcja rękawic medycznych i dystrybucja materiałów medycznych jednorazowego użytku).

Mniejsze zróżnicowanie zakresu i charakteru prezentowanych danych i informacji dotyczy sprawozdań finansowych i wykazywanych w nich danych finansowych. Przepisy bilansowe w tym zakresie są w miarę precyzyjne oraz jednoznaczne i wynika z nich, jakie informacje muszą być ujawniane. Spółki wpływają natomiast na wybrane elementy tych informacji poprzez politykę rachunkowości. Należy zwrócić uwagę na sposób prezentacji, w tym zbytnią agregację niektórych informacji, co uniemożliwia odbiorcom dotarcie do informacji na temat innowacyjności. Przykładowo zapis w polityce rachunkowości, że koszty prac badawczych i badawczo-rozwojowych niespełniające warunków zaliczenia do wartości niematerialnych i prawnych obciążają wynik nie oznacza, iż użytkownik sprawozdania dowie się, jaka wartość tych kosztów składa się na koszty zarządu, gdyż spółki podają ich wartość zagregowaną.

Jeśli zaś chodzi o informacje niefinansowe, zwłaszcza te wykazywane w sprawozdaniu z działalności, w wielu miejscach to subiektywnemu osądowi zarządzających pozostawia się ocenę przesłanek i potrzeby ich prezentowania, pozostawiając całkiem dobrowolną kwestię zastosowania się do zaleceń KSR 9. Wydaje się zatem, że zwłaszcza w obszarze informacji niefinansowych o działalności innowacyjnej podmioty realizują swoje własne cele polityki informacyjnej wobec odbiorców sprawozdań – czyli decydują, co chcą, a czego nie chcą ujawniać. Dla odbiorców sprawozdań to przede wszystkim te informacje są źródłem wiedzy na temat polityki w zakresie innowacyjności, decyzji podejmowanych w tym obszarze oraz rezultatach procesów innowacyjnych.

Literatura

- Aboody D., Lev B. (2000), *Information Asymmetry, R&D, and Insider Gains*, „Journal of Finance”, Vol. 55, No. 6.
- Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw w Polsce. Perspektywa 2020* (2013), KPMG.
- James S.D., Shaver J.M. (2016), *Motivations for Voluntary Public R&D Disclosures*, „Academy of Management Discoveries”, Vol. 2, Iss. 3, September.
- Kozak P. (2012), *Koszty działalności badawczo-rozwojowej w świetle przepisów ustawy o rachunkowości i międzynarodowego standardu rachunkowości nr 38 wartości niematerialne*, „Copernican Journal of Finance & Accounting”, Vol. 1.

- Krajowy Standard Rachunkowości nr 9 „Sprawozdanie z działalności”. Dz. Urz. Ministra Finansów z 15 maja 2014 r., poz. 17.
- Krasodomska J. (2014), *Informacje niefinansowe w sprawozdawczości spółek*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków.
- Piotrowska K. (2015), *Ujawnienie i prezentowanie innowacji w sprawozdawczości zintegrowanej – ujęcie teoretyczne* [w:] J. Krasodomska, K. Świetla (red.), *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Uwarunkowania ekonomiczne, społeczne i regulacyjne*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków.
- Podręcznik Frascati. Proponowane procedury standardowe dla badań statystycznych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej* (2002), OECD.
- Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji* (2005), OECD, Eurostat.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim. Dz.U. 2009, nr 33, poz. 259.
- Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE. Dz. Urz. UE seria L nr 396 z 30 grudnia 2006 r. oraz sprostowanie w Dz. Urz. UE seria L nr 136 z 29 maja 2007 r.
- Ustawa z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości. Dz.U. 2013, poz. 330 z późn. zm..
- Wrona M. (2011), *Koszty prac badawczych i rozwojowych w świetle polskiego prawa bilansowego, MSR/MSSF oraz prawa podatkowego - analiza porównawcza* [w:] T. Cebrowska, W. Dotkuś (red.), *Wartości niematerialne i prawne – ujmowanie i prezentacja*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, nr 190.

ANNUAL REPORT AS A SOURCE OF INFORMATION ABOUT THE ACTIVITIES OF INNOVATIVE ENTERPRISES (ON THE EXAMPLE OF CHEMICAL INDUSTRY COMPANY)

Summary: The article deals with the scope of disclosure of information about innovation activities (including research and development) in corporate reporting. Background for discussion is to determine the information needs of users of reports in the area of innovation in companies. The analysis of the scope of information about innovative activity and its effects is presented on the example of listed companies included in the index WIG-chemia. It analyzed the annual accounts, together with a management report for the year ending 31 December 2014. A principal conclusion of the analysis is the growing importance of non-financial information about innovation.

Keywords: innovative activities, research and development, annual report.